

DIMENSIUNEA ECONOMICĂ A CONFLICTELOR ÎN RELAȚIILE INTERNAȚIONALE (CAZUL REPUBLICII MOLDOVA)

*Vera TARSÎNA, Facultatea de Relații Internaționale,
Științe Politice și Administrative*

The main goal of this research is to demonstrate that in the context of the process of globalization, economic factor represents an important component of international relations and the main goal of state activities on the international arena. Due to this fact, economic factor became one of the conflicts reasons and this is why is extremely important to study economic implications in the process of building a national security system as well as in promoting the concept of global peace.

Secolul XXI reprezintă o perioadă a schimbărilor radicale, perioadă a progreselor continue, dar și a regreselor în aceeași măsură. Referindu-ne la domeniul relațiilor internaționale, trebuie menționat faptul că acesta este unul dintre primele domenii afectate de schimbările survenite odată cu epoca globalizării. În acest context, trebuie de evidențiat faptul că procesul de globalizare a însemnat, mai întâi de toate, creșterea interdependențelor dintre state și, respectiv, lărgirea sferei de interacțiune dintre acestea.

Globalizarea a adus cu sine procese integraționiste la nivel politic, dar mai cu seamă la nivel economic. Prin urmare, implicațiile economice ale oricăror evenimente pe arena internațională au crescut semnificativ, iar factorul economic a devenit definitoriu pentru fenomenele și procesele internaționale. În aceste condiții, s-a deschis un nou câmp pentru strategiile industriale și comerciale, dar și pentru cele militare și politice. Astfel, se riscă apariția problemei raporturilor dintre instanțele economice și cele statale. În ultimele decenii, aceste instanțe economice au fost în stare să pună în pericol stabilitatea celor statale, datorită formelor noi de organizare a businessului, cărora li s-a dat numele generic de corporații multinaționale.

Odată cu declararea independenței sale, Republica Moldova s-a pomenit în același mediu internațional, mediu în care concurența continuă pentru piețe, capitaluri și resurse, influențează orientările statelor în politica externă. Independența, pentru Republica Moldova, a însemnat declanșarea procesului de democratizare, trecerea la economia de piață și crearea statului de drept. Fiind un stat mic, cu o economie deschisă, Republica Moldova se găsește la confluența unor importante interese geopolitice și geoeconomice. În acest context, este indispensabil ca statul nostru să posede o strategie bine definită, în măsură să-și asigure propria securitate economică. Sunt relevante exemplele în care Republica Moldova a fost victimă colaterală a unor conflicte economice ale altor state, cum ar fi criza gazelor din 2005-2006 dintre Ucraina și Federația Rusă [1, p.25]. Fără a exagera, putem menționa că noua ordine mondială ce ține să se instituie nu reprezintă altceva decât o

reflecție evidentă a intereselor economice ale statelor, dar și a imperativelor geopolitice și geoeconomice ale acestora. Prin urmare, statele de pe arena internațională sunt forțate să își asigure securitatea economică întru a garanta stabilitatea și pentru a minimiza riscurile unor eventuale conflicte.

În definirea conceptului de securitate economică, autorul rus V. Bogomolov [2, p.67] menționează că, deși securitatea economică este un concept oarecum independent, totuși acesta este într-o conexiune strânsă cu ideea de creștere economică și cea de vitalitate a sistemului social-economic. Astfel, în lipsa unei creșteri economice și a unui progres dinamic, statul nu poate face față provocărilor atât din interior, cât și din exterior; mai mult ca atât, se erodează capacitatea economiei de a reacționa în situații dificile, cum ar fi situațiile conflictuale.

Cercetătorul rus Oleinov [3, p.16] a evidențiat că „disensiunile economice sunt acelea care pot conduce, în ultimă instanță, la apariția conflictelor”. De asemenea, autorul evidențiază trei nivele de subiecți ai relațiilor internaționale din perspectiva științei economice, aceștia fiind indivizii în parte, ansamblul de indivizi care pot fi grupuri de interese sau structuri de business și, ultimul tip de subiect al relațiilor internaționale – statul național. Autorul punctează că diferența de interese dintre grupurile de actori ai relațiilor internaționale conduce la apariția conflictelor în procesul de interacțiune dintre aceștia, iar drept concluzie înaintează ideea potrivit căreia interacțiunile de pe arena mondială au drept scop împărțirea bunurilor materiale sau nemateriale între participanții relațiilor internaționale.

Astfel, putem afirma că sec XXI reprezintă perioada de progres continuu în domeniul relațiilor internaționale, progres care aduce cu sine diverse schimbări, de diferit ordin.

Factorii care influențează agenda internațională s-au diversificat, iar la momentul de față putem afirma cu certitudine că nu există o singură categorie de factori care ar putea influența ordinea mondială. În acest context, am constatat rolul în creștere al factorului economic în promovarea politicii externe a statelor. Mai mult decât atât, factorul economic a devenit motorul mai multor evenimente cu caracter regional, precum și mondial. În acest context, merită să menționăm apariția unor altfel de actori ai relațiilor internaționale decât statele naționale, au apărut în calitate de actori, dar mai cu seamă ca factori de decizie, corporațiile transnaționale. În același context, este important să menționăm rolul esențial exercitat în noile condiții de către organizațiile regionale cu caracter economic, organizații care în virtutea propriilor mecanisme și legislații dictează mersul evenimentelor pe arena internațională.

Procesul complex al globalizării a schimbat în mod esențial paradigma amenințărilor și vulnerabilităților la adresa statelor și a societăților. De la o

abordare centrată pe conceptul de putere militară și dominație politică s-a produs trecerea la perspectiva multidimensională a securității naționale, unde aspectele economice, societale și de mediu au devenit la fel de importante ca și componentele tradiționale ale securității. Această accepție nouă a securității naționale se răsfrânge asupra tuturor statelor și structurilor internaționale din cadrul sistemului internațional. În astfel de condiții, dimensiunea economică a securității devine o realitate obiectivă pentru fiecare dintre actorii relațiilor internaționale.

În concluzie, putem conchide că orice acțiune care subminează securitatea economică, subminează și celelalte dimensiuni ale securității naționale. Instabilitatea și insecuritatea economică este un simptom pentru alte probleme de securitate și poate fi o cauză fundamentală pentru alte forme de insecuritate (de la revolte sociale până la dezmembrarea politică), care la rândul lor sporesc riscurile militare. De asemenea, s-a ajuns la constatarea că este aproape cert că Republica Moldova nu e în stare să facă față provocărilor globalizării și nu va fi nici pe viitor, dacă nu vor fi depuse eforturi considerabile pentru protejarea pieței interne și pentru restabilirea unui potențial economic pe baza modelului geoeconomic investițional-productiv. În aceste condiții, dincolo de protecția pieței interne, Republica Moldova trebuie, mai întâi de toate, să promoveze conceptul unei economii competitive, economie care ar putea face față provocărilor lumii globalizate.

Referințe:

1. PROHNIȚCHI, V. Securitatea economică a unui stat mic. Note de reper pentru Republica Moldova. În: *Apărarea și Securitatea Națională a Moldovei*. Chișinău, 2001. p 4-56.
2. БОГОМОЛОВ, В. *Экономическая Безопасность*. Москва: Юнити-Дана, 2009. 295с .
3. ОЛЕЙНОВ, А. Анализ Международных Отношений с Позиции Экономической Теории. В: *Международные Отношения*. Москва, 2009, с.15-23.

*Recomandat
Andrei ILAȘCIUC, lect. univ.*